

CIV-CARE-P001

Positionpaper

Belemmering van directe communicatie en relationeel herstel

Datum: 17 januari 2026

Versie: v1.00

Reeks: CIV-CARE P001 – Normatieve Position Papers

Status: Officieel kaderdocument

Voorwoord (uniform CIV-CARE)

Deze position paper maakt deel uit van de **CIV-CARE P001-reeks**: een samenhangend geheel van normatieve en juridisch-duidelijke documenten die structurele mechanismen binnen het sociaal domein analyseren en begrenzen.

De CIV-CARE P001-position papers:

- zijn **thema- en mechanismegericht**, niet casusgericht;
- dienen als **toetsingskader** voor individuele dossiers;
- zijn bedoeld voor gebruik door rechtbanken, toezichthouders, klachtencommissies en bestuursorganen;
- beogen herstel van rechtsstatelijke proportionaliteit, participatie en menselijke maat.

Deze documenten zijn complementair aan wet- en regelgeving en vervangen geen wettelijke toetsing, maar **verhelderen structurele risico's** die in individuele procedures zichtbaar worden.

1. Doel en positionering

Deze position paper beschrijft de **belemmering van directe communicatie en relationeel herstel** als structureel mechanisme binnen zorg-, jeugdbeschermings- en beschermingsketens.

Het document is ondergeschikt aan en aanvullend op de overkoepelende position paper *Structurele zorgafhankelijkheid, ketendynamiek en uitsluiting van het sociaal netwerk*.

Doel van deze paper is:

1. het juridisch en normatief duiden van het blokkeren, uitstellen of ontmoedigen van direct contact;
2. het onderscheiden van legitieme, tijdelijke beschermingsmaatregelen en structurele communicatiestagnatie;

3. het formuleren van toetsingscriteria voor proportionaliteit, tijdelijkheid en herstelgerichtheid.

2. Kernbegrippen

2.1 Directe communicatie

Onder **directe communicatie** wordt verstaan:

rechtstreekse, niet-gemedieerde interactie tussen primaire betrokkenen (zoals ouder-kind, cliënt-netwerk), al dan niet begeleid door professionals, gericht op afstemming, herstel en relationele continuïteit.

2.2 Relatieve herstel

Onder **relatieve herstel** wordt verstaan:

het actief ondersteunen van verstoorde relaties richting hernieuwde communicatie, wederzijds begrip en duurzame betrokkenheid.

2.3 Belemmering van communicatie

Van **belemmering van directe communicatie** is sprake wanneer:

contact structureel wordt uitgesteld, vervangen door professionele bemiddeling of feitelijk onmogelijk wordt gemaakt, zonder concrete, actuele en toetsbare noodzaak.

3. Juridische en normatieve uitgangspunten

Belemmering van directe communicatie raakt aan fundamentele rechten en wettelijke verplichtingen:

1. **Recht op participatie en gehoord worden**

- Art. 12 IVRK
- Art. 809 Rv / art. 1:377g BW

2. **Herstel- en ontwikkelingsgerichtheid van zorg**

- Jeugdwet art. 4.1.1 en 4.1.2
- Wmo 2015 art. 2.1.3

3. **Zorgvuldigheidsbeginsel (Awb art. 3:2)**

Besluiten tot contactbeperking vereisen actuele en concrete onderbouwing.

4. **Motiveringsplicht (Awb art. 3:46)**

De noodzaak, duur en evaluatie van communicatiebeperkingen moeten inzichtelijk zijn gemotiveerd.

5. Eerbiediging van privé- en gezinsleven (art. 8 EVRM)

Structurele contactbeperking vormt een ingrijpende inbreuk op gezinsrelaties.

4. Belemmering van communicatie als structureel mechanisme

4.1 Kenmerkende patronen

In de praktijk manifesteert communicatiestagnatie zich onder meer door:

- standaardverwijzingen naar "eerst stabiliseren" of "nog niet het juiste moment";
- structurele inzet van derden als permanente tussenlaag;
- ontmoediging of verbod van rechtstreeks contact;
- ontbreken van concrete hersteldoelen of tijdpaden.

4.2 Functionele werking

Belemmering van directe communicatie:

- verplaatst regie van betrokkenen naar professionals;
- bestendigt afhankelijkheid;
- ondermijnt relationeel herstel.

5. Relatie tot triangulatie, narratiefvorming en netwerkuitsluiting

Communicatiebelemmering functioneert als **randvoorwaarde** voor andere structurele mechanismen:

- **Triangulatie** vervangt directe afstemming door interpretatie via derden;
- **Narratiefvorming** blijft ongecorrigeerd door directe ervaring;
- **Netwerkuitsluiting** wordt gelegitimeerd door afwezig contact.

6. Gevolgen

6.1 Voor betrokkenen

- Verlies van autonomie en directe stem;
- Escalatie van wantrouwen;
- Hechtings- en identiteitsproblematiek.

6.2 Voor het systeem

- Zorg zonder herstelperspectief;
- Verminderde effectiviteit van interventies;
- Toename van juridisering.

7. Toetsingscriteria (volledig, juridisch aangescherpt)

Van **juridisch problematische belemmering van directe communicatie** is sprake indien één of meer van de volgende **objectief vaststelbare omstandigheden** zich voordoen:

1. **Ontbreken van concrete noodzaak**
Contactbeperking is niet gebaseerd op actuele, individueel onderbouwde risico's.
2. **Geen tijdelijkheid of evaluatiemoment**
Beperkingen worden opgelegd zonder duidelijke einddatum of toetsingsmoment.
3. **Geen herstelgericht plan**
Er ontbreekt een concreet plan gericht op hervatting van directe communicatie.
4. **Structurele vervanging door derden**
Bemiddeling wordt permanent in plaats van tijdelijk ingezet.
5. **Ontbreken van participatie**
Betrokkenen zijn niet aantoonbaar betrokken bij besluitvorming over contactbeperkingen.
6. **Disproportionele inbreuk op gezinsleven**
De mate van beperking staat niet in verhouding tot het gestelde doel.

Het ontbreken van deze waarborgen vormt een **zwaarwegende indicatie van strijd met Jeugdwet, Wmo 2015, Awb art. 3:2 en 3:46 en art. 8 EVRM**.

8. Gebruik binnen CIV-CARE dossiers

Deze position paper geldt als **normatief sub-kader** en wordt:

- ingezet bij signalen van structurele communicatiestagnatie;
- gebruikt in samenhang met andere Poo1-sub-papers;
- aangehaald als toetsingsgrondslag in klachten, bezwaar en beroep.

Voorbeeldformulering:

“Zoals uiteengezet in de CIV-CARE Position Paper inzake belemmering van directe communicatie en relationeel herstel, welke hier als normatief referentiekader geldt.”

9. Juridische kwalificatie en slotbeschouwing (uniform CIV-CARE)

Belemmering van directe communicatie en relationeel herstel vormt **geen neutrale werkmethode**, maar een ingrijpende beperking van fundamentele rechten wanneer deze structureel of onbepaald wordt toegepast.

Juridisch kwalificeert dit patroon als:

- **geen strafrechtelijke beschuldiging**;
- een vorm van **bestuursrechtelijk onzorgvuldig handelen**, bij ontbreken van proportionaliteit, tijdelijkheid en herstelgerichtheid;
- potentieel **civilrechtelijk relevant**, indien structurele contactbeperking leidt tot aantoonbare schade;
- en **mensenrechtelijk relevant**, waar gezinsleven en participatierechten worden beperkt (art. 8 EVRM, art. 12 IVRK).

Waar directe communicatie structureel wordt belemmerd, wordt zorg losgekoppeld van relatie en herstel.

Deze position paper markeert de grens waar bescherming overgaat in institutionele stilstand en waar **rechtsstatelijke correctie noodzakelijk is**.

CIV-CARE P001 – Position Paper

opgesteld door:

Alexander Groenheide
Voorzitter | Stichting De kamer van Sociale Waarden
Menselijke waardigheid als fundament.

info@dekvsw.nl | www.dekvsw.nl

 06 53 44 50 54

 Laurastraat 87, 6471 JJ Eygelshoven

 KVK: 97098817 | RSIN: 867909274

W: DeKvSW.nl

CIV initiatieven:

CIV-CARE.nl | CIV-RAMP.nl | CIV-CAMP.nl | CIV-CALL.com

Burgerschapsonderwijs/ theater en filmeducatie: Ubuntukids.nl